

A lényegesség (materialitás) meghatározása

1. Alapadatok beszerzése

- Szerezzük be a főkönyvi kivonatot
- Kérjük el a tárgyévre vonatkozó üzleti tervet/előrejelzést

2. Benchmark (viszonyítási alap) kiválasztása

Válasszunk az alábbiak közül a társaság jellegének megfelelően:

- Adózás előtti eredmény: Nyereségorientált vállalkozásoknál (pl. KKV)
- Árbevétel: Amikor a többi referencia érték nem releváns.
- Összes eszköz: Ahol az eszközérték jelentős, (pl. ingatlankezelő, holding cég)
- Saját tőke: Ahol az eredménykimutatás számai nem annyira jelentősek, de jelentősek az aktívák vagy a passzívák (pl. befektetési vállalkozások)

3. Benchmark értékének meghatározása tört időszak esetén az előzetes lényegesség megállapításához

- Ha pl. az első 10 hónap adataival rendelkezünk, akkor azt egészítsük ki egy évre ($\times 1,2$)

4. Százalékos arány meghatározása (az MKVK általános irányelvei)

- Adózás előtti eredmény: 5-10%
- Árbevétel: 1-3%
- Összes eszköz: 1-3%
- Saját tőke: 3-5%

5. Előzetes lényegesség kiszámítása

Képlet: Benchmark érték $\times$ Választott százalék

6. Módosító tényezők mérlegelése figyelembe veendő szempontok

(egyenként részletesen kifejtve és példákkal alátámasztva (6. pont) megjelöléssel)

- [Tulajdonosi elvárások](#)
- [Pénzügyi mutatók](#) vagy [Iparági sajátosságok](#)
- [Korábbi évek tapasztalatai](#)
- [Kockázati tényezők](#)
- [Belső kontrollok minősége](#)

(A módosító tényezőket egyenként vesszük figyelembe, melyek vagy felfelé vagy lefelé módosítják a lényegesség értékét. A végső értéket az összes változás összeadott értéke határozza meg, ahogy azt a példákban is látni lehet.)

8. *Végleges előzetes lényegesség dokumentálása* (Rögzítendő információk)

- Választott benchmark indoklása
- Alkalmazott százalék magyarázata
- Módosító tényezők hatása
- Végző érték levezetése

Összefoglalva: a korábbi gyakorlat annyival módosul, hogy az átfogó lényegességet korrigálni kell a módosító tényezők összegével. Ezek a korrekciók segítenek abban, hogy a könyvvizsgálati eljárások és tesztek mennyisége és mélysége a valós kockázatoknak megfelelően alakuljon. Ezt fogalmazta meg a Minőség-ellenőrzési Bizottság Elnöke is a prezentációjában (Nem válasz, ha a lényegességi szint meghatározását matematikai módszernek tekintik).

Egyéni értékelés: Minden módosító tényezőt külön-külön kell értékelni, és meg kell határozni, hogy növeli vagy csökkenti-e a lényegesség kockázatát.

Szakmai ítélet: A módosítások mértéke a könyvvizsgáló szakmai ítéletén alapul. Nincsenek egzakt képletek, inkább irányelvek és tapasztalatok segítenek a döntéshozatalban.

A Tulajdonosi elvárások kifejtése (6. pont)

A kisvállalkozások esetében a tulajdonos kockázattűrő képessége miatt a következő képen kell módosítani a lényegességet:

1. Alapelv: A kisvállalkozásoknál a tulajdonos személyes viszonya a kockázatokhoz befolyásolhatja a lényegességi küszöböt.
2. Gyakorlati példák:

Alacsony kockázattűrő képességű tulajdonos esetén:

- Jellemzők:
  - Minden részletre kiterjedő kontrollt gyakorol
  - Rendszeresen ellenőrzi a pénzügyi kimutatásokat
  - Konzervatív üzleti döntéseket hoz
- Példa:
  - Lényegesség módosítás a tulajdonos elvárása miatt: -30%

Magas kockázattűrő képességű tulajdonos esetén:

- Jellemzők:
  - Nagyobb mozgásteret enged a vezetésnek
  - Innovatív, vállalkozó szemléletű
  - Kisebb hibákat tolerál

- Példa:
  - Lényegeség Módosítása a tulajdonos elvárása miatt: +20%

3. Figyelembe veendő szempontok:

- A tulajdonos mennyire aktív a napi működésben
- Milyen gyakran kér pénzügyi jelentéseket
- Hogyan reagál a kisebb hibákra, eltérésekre
- Mennyire részletes információkat igényel

4. Dokumentációs követelmények: A munkapapírokban rögzíteni kell:

- A tulajdonossal folytatott egyeztetések eredményét
- A kockázattűrő képesség értékelését alátámasztó tényeket
- A módosítás mértékének indoklását

Pénzügyi mutatók – kvantitatív szempontok (6. pont):

$$\text{Likviditási ráta} = \frac{\text{Forgóeszközök} - \text{Készletek}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

$$\text{Gyorsráta} = \frac{\text{Forgóeszközök}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

$$\text{Saját-tőkearányos eladósodottság} = \frac{\text{Kötelezettségek}}{\text{Saját tőke}}$$

$$\text{Idegen tőke aránya} = \frac{\text{Kötelezettségek}}{\text{Összes forrás}}$$

$$\text{Árbevételarányos nyereség} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}$$

$$\text{Saját-tőkearányos nyereség (ROE)} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Saját tőke}}$$

$$\text{Eszközarányos árbevétel} = \frac{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}{\text{Összes eszköz}}$$

$$\text{Eszközarányos nyereség (ROA)} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Összes eszköz}}$$

Az iparági sajátosságok kifejtése – kvalitatív szempontok (6. pont)

Mivel az iparági sajátosságok elemzése nagyon összetett és konkrét ismeretekre támaszkodó feladat, ezért ennek a meghatározását a mesterséges intelligencia

segítségével végezzük el. Példa egy konkrét kérdés megfogalmazására: A XY Kft az alumínium, réz, bronz, acél fémgyártmányok forgalmazásával foglalkozik. Kérlek mutasd be az Iparági sajátosságok értékelését a PRISMA módszerrel.

Tájékoztatásul: PRISMA módszer az iparági sajátosságok értékeléséhez

1. Piac elemzése:

- Versenyhelyzet felmérése
  - Monopol/oligopol/versenyző piac
  - Piacvezető/követő pozíció
- Piaci trendek azonosítása
  - Növekvő/stagnáló/csökkenő piac
  - Szezonális hatások

2. Reguláció vizsgálata:

- Speciális szabályozások feltérképezése
  - Szakmai előírások
  - Engedélyezési követelmények
- Felügyeleti elvárások azonosítása
  - Jelentési kötelezettségek
  - Megfelelési kritériumok

3. Input-Output folyamatok:

- Beszerzési oldal értékelése
  - Beszállítói koncentráció
  - Alapanyag függőség
- Értékesítési csatornák vizsgálata
  - Vevői koncentráció
  - Fizetési feltételek

4. Számviteli specialitások:

- Sajátos elszámolási területek
  - Ágazatspecifikus tételek
  - Speciális értékelési módok
- Kritikus számviteli becslések
  - Értékvesztések
  - Céltartalékok

5. Működési modell:

- Üzleti ciklus jellemzői
  - Rövid/hosszú átfutási idő
  - Projekt/folyamatos működés
- Erőforrás igény

- Eszközigényes/tudásalapú
- Munkaerőigény jellege

6. Alkalmazott technológia:

- Technológiai függőség mértéke
  - Hagyományos/innovatív iparág
  - Fejlesztési igények

Válasz a Mesterséges Intelligenciától (Claude)

Elvégzem az XY Kft. iparági sajátosságainak értékelését a PRISMA módszerrel:

1. Piac:

- Helyzet elemzése:
  - Versenyző piac, több hasonló profilú kereskedő cég
  - Árfolyamfüggő termékek (színesfémek tőzsdei árazása)
  - Építőipar és feldolgozóipar beszállítója
- Kockázati hatás értékelése:
  - Árfolyamkockázat miatt: -15%
  - Erős versenyhelyzet miatt: -10%

2. Reguláció:

- Helyzet elemzése:
  - Veszélyes anyag kezelési előírások
  - Hulladékkezelési szabályozások
  - Fémkereskedelmi engedély szükséges
- Kockázati hatás értékelése:
  - Speciális engedélyek miatt: -5%
  - Szabályozói megfelelés miatt: -5%

3. Input-Output:

- Helyzet elemzése:
  - Beszerzés: Nagyobb gyártóktól, esetleg importból
  - Értékesítés: Változó vevőkör, de lehet néhány jelentős partner
  - Készletfinanszírozási igény magas
- Kockázati hatás értékelése:
  - Beszállítói függőség miatt: -10%
  - Készletfinanszírozás miatt: -15%

4. Számviteli specialitások:

- Helyzet elemzése:
  - Készletértékelés (FIFO vs. átlagár jelentősége)
  - Devizás tételek átértékelése
  - Árrés realizálás időzítése

- Kockázati hatás értékelése:
  - Készletértékelési komplexitás miatt: -10%
  - Devizás tételek miatt: -10%

5. Működési modell:

- Helyzet elemzése:
  - Raktárkészlet alapú kereskedelem
  - Darabolási, méretre vágási szolgáltatás
  - Logisztikai tevékenység jelentős
- Kockázati hatás értékelése:
  - Készletkezelési kockázat miatt: -10%
  - Szolgáltatási tevékenység miatt: -5%

6. Alkalmazott technológia:

- Helyzet elemzése:
  - Raktárkezelő rendszer
  - Daraboló gépek
  - Mérlegelési technológia
- Kockázati hatás értékelése:
  - Technológiai függőség miatt: -5%

Összesített értékelés és végső számítás:

1. Kiinduló alap:

- Tegyük fel, hogy az árbevétel 1%-a = 20 millió Ft

2. Módosítások összesítése:

- Piac: -25%
- Reguláció: -10%
- Input-Output: -25%
- Számviteli: -20%
- Működési modell: -15%
- Alkalmazott technológia: -5%

3. Súlyozott összhatás:

- Összes módosítás: -100%
- Súlyozott hatás (mivel nem minden kockázat realizálódik egyszerre): -50%

4. Végső lényegességi szint:

- $20 \text{ millió Ft} \times (1 - 0.50) = 10 \text{ millió Ft}$

A Korábbi évek tapasztalatainak beépítése (6. pont)

- Előző évek könyvvizsgálati megállapításainak súlya
- Feltárt hibák jellege és gyakorisága
- Vezetőség hozzáállása a korábbi javaslatokhoz

A Kockázati tényezők súlyozása (6. pont)

Magasabb kockázat esetén csökkenteni kell a lényegességet:

- Új/komplex számviteli területek
- Jelentős szervezeti változások
- Kulcsszemélyek távozása
- Új IT rendszer bevezetése
- Jelentős tranzakciók/átszervezések

Belső kontrollok értékelése (6. pont)

- Erős kontrollkörnyezet: megtartható a standard lényegességi szint
- Gyenge kontrollok: csökkenteni kell a lényegességet
- Dokumentált és tesztelt kontrollok megbízhatósága